

0-12

1.

Setlogo sa babataka; dinonwane.

E kile yare ele mosadi ana le ngwana wa ngwananyana, ka tsatsi le lengwe a napa a re, go mmagwe, Mma; Ke nyaka goya go etela ga mmame. Ga mmame ea ngwananyana yoo ebe ele ka mose ga noka.

Bjale ge ba setse ba phethile leeto la morwedi wa gagwe, a mmotša gore o seke wa tla ka tsela ya ka godimo o tle ka ya ka fase, ya ka godimo gona le Manyoro-nyoro. Bjale gosasa ge bo esa, a napa a molo-kisetsa mefago, A tšea mabele a tšhela ka serotwaneng. A tšea ngwana wa gagwe a mopopula ka mohlaneng a rwala a tlogo, a sepele a sepela. Ge a fihla koa nokeng a sesa go pola taelo ya motswadi wa gagwe. A tšea ka tsela ya ka godimo a lesa yaka fase. Ge a dutše a sepela a kwa selo sere: Manyoro-nyoro.

A thoma a re: Manyoro-nyoro e ya loma mma wo ile e ya loma; A tšea mabele a e tšhelela yo ja, yena a dutše a tšhaba, ge a dutše a sa tšhaba gabedi a kwa: e re Manyoro-nyoro a re: Manyoro-nyoro e ya loma mma wo ile e ya loma. Tsela ke ya ka go fase dimo eya loma ka tšea ka ya godimo eye loma.

A tloga a sepela ya thoma Manyoro-nyoro:

Manyoro-nyoro; e ya loma
Mma wo ile e ya loma
Tsela ka ya ka fase e ya loma
Ka tšea ka ya ka godimo e ya loma.

Bjale o setše a e file serotwana, a efa thari ya ngwana ya ja ya fetša ya mo latela a kwa ere Manyoro-nyoro.

3.

A re: Manyoro-nyoro e ya loma
Mma wo ile e ya loma
Tsela ke ya ka fase e ya loma
Ka tšea ka ya ka godimo e ya loma.

A efa dikobo tša ngwana ya fetša ya mo latela ya re:

Manyoro-nyoro e ya loma
Mma wo ile e ya loma
Tsela ke ya ka fase e ya loma
Ka tšea ka yaka fase e ya loma

A tšea ngwana a e lahlala ya ja. Bjale a setše a e yo fihla ga
/mmame.....

mmane ya gagwe. A tšhaba a fihla. Ge a fihla gona moo a ba botša seo se mo dire getseng tseleng ya leeto la go ya ga mmane ya gagwe.

Ge phōōfōlō ye kgolo manyoro-nyoro e fihla. Banna ka moka ba e tšhaba, ya bolaya, ke mošimanyana a le tee, ba napa ba mmeya kgoši ya sechaba.

4, Bananyana ba ba-hlano ba ya kgonyeng.

E kile yare ele Bananyana ba bahlano ba ile kgonyeng. Bana le mpja mong wa yona ele morwedi wa kgoši. Bjale ge ba robile dikgong, ba napa bare a re apeang ba napa ba kwana. Ge ba phethile tša go apeana. Ba napa bare a re bolayeng, Mothyephya morwedi wa kgoši. Ba mo swara ba mmolaya ba mo ja ba tšea marapa ba fa mpja. Mpja ya gana go ja marapo a mong wa yona, Ya thoma go opela:

Ba lle Mothyephya Mokgara, pompo -

Ba re Mothyephya o nonne Mokgara, pompo.

Ba napa ba theletša gore na mpja yeo e reng. Mongwe a re e re! Ba lle Mothyephye ba mpha marapo, ba napa ba sware bananyana bale ba ba bolaya le bona.

5. Mosadi le morwedi.

E kile yare ele mosadi a na le morwedi wa gagwe, a napa a re ke nyaka go tšewa Bothokeng. Mmagwe a mo ganetša, a re o ka seke wa tšewa ke lethoka o le mosotho. Bjale a tloga le monna wola; mosadi wola a dula koa le mothoka a beloga bana ba lesome monna yola a napa a re mphe ngwana o mongwe ke je. A re ke ya gana a re go yena, ke bolaya wena ka ja wena. A napa a mofa o mongwe a mo ja. A gopola gore ge a fetša bana mowe, e tla ja yena. A tloga a tšhabala ga gabo a opela a re:-

Helele - Bomma ba mpuditše

Se ya, Bare o se tšewe bothoka

Bothoka Tša bothoka re ya di tšeba

A mpha mosadi wa ka

Kantšha sengwe ka šetla

6. A thoma go swara yo mongwe a ja mosadi a thoma go opela a re:

Bomma ba mpuditše,

Helele se ya bothoka

Bare setšewe bothoka

Bare tša bothoka re ya di tšeba

Hulele seya bothoka.

/A ja.....

A ja a mongwê gwa šala ba šupang a thoma go opela:

" " " " " "

" " " " " "

Su - u - le - - -

A fihla ka gabô a nagela mmagwê, mmagwe a re go yena. Nkabe a bolaye le wena a lese bana.

Mphwao Sa mosela wa nkota.

7.

Ngwananyana le lempja.

Bananyana ba kile ba lakana bare a re bolayeng morwedi wa kgosi. Ngwananyana yoo o be a na le mpja, ba napa ba mo swara ba mmolaya, ba mo epela sedibeng ge ba rwala bare baya gae mpja ya thoma go opela ya re:

Hu-u-hu-u- Banyana ba monyenoto

Ba bolaile monye wa ka

Ba mo epela sedibeng

Ba ema ba thešletša mpja yela gore na e reng. Ba e swara ba e bolaya ba e gatisa ka dikota ge ba fihla ka mašemong ya thoma go opela.

Hu-u-hu-u ba nyana ba monyenoto

Ba bolaile monye wa ka

8.

Ba mo epela sedibeng.

Ba e swara ba e bolaya ba e gotše le tša ka mollô. Ya swaya felêla. Ge ba fihla o kong ya dikolobe ya thoma:-

Hu-u-hu-u banyana ba monyenoto

Ba bolaile monye wa ka

Ba mo epela sedibeng.

9.

Mpja yela ya fihla ka gabo yona ya, tswikinya mosela, ba ka mošate ba e thešletša. mongwê a re e re: Ba bolaile monye wa ka. Ga tloga ya ba ela pele ya fihla sedibeng. Ya fata. Gare mola e fata mongwe a re e re: e rakeng, e tla mmolaya ba e raka, ba mo fata ba humana a sa phela, ba mo rwala ba mo iša gae, ba fihla ba mothoba ka meetse, a ba a fôla. Kgosi a napa a bitša dinaka tša diletša, a dira mokete, ba bina. Kgosi a napa a re go bahlankana ba gagwe swarang bangwana bauwe bale bahlano a re a ba bolawe. Mphwo samosela nkota.

Monyana o bogadi.

Monyana o kile a tšewe ga Rakgadi ya gagwe, ba ga rakgadi ya gagwê bare o tšerwe ke laja. Mantšeboya ba napa bo mmatšwalê wage bare iša metse ka ntlong monna wa gago a hlape, a iša metse monna wa

Empja monyana yoo babe ba mo tšeišitše noga. Ba napa bare go

10. yena sepela o yo robala ka kwa ntlong monna wago o tla tla a go humana.

Bošego a kwa noga e tsena ka dikobong a thoma go opela a re:-

O tšhakoaneng ke rototšwa keng

O tšhakoaneng ke koa morotšoa

O tšhakoaneng ka rototšwa rotswa

Kowa monyana a tšhaba.

Ke moka mmatswala a gagwe a re: Na ga o tsebe gore motse wowe o agile ke yena? Robala mma! Bjale go gasa ge ba ya mašemong ngwetšfi ya šala e kgopha mothopa ge a tloga a eya mašemong, ge a fihla a re:- Mmaloo-- ke lebetše moruka waka, ka kgakala bana ba tla o kgaola, o be a dira bohlae bja go ya go bona noga. Ka mosō le gona ge ba ya mašemong ge ba fihlile mašemong a re: Mmaloo-- ke lebetše le seka la

11. ka di thaleng. Mmatswale wa gagwe a re: e re ke ye ke go tšiele lōna, monyana a re, aowa, o ka se le bone. Ge a fihla gae a humana noga e tatile kgorong. A fihla a namela dithate, a fihla a piutha dikobo-tša gagwa a tloga a loka gagabo. Noga yare go bona gore mosadi wa yona o ya mo ya tloga ya mo latela, ngwananyana a thoma go opela a re:-

Mmaupi a thunya mma we

Mmaupi thunya balema kgole-kgole

Ge a fihla gagabo.

Yaba hoga le yona e mo šetše moragō e opela e re:-

Ke yo hwa ke boni mosidi waka ke yo hwa ke boni mosadi wa ka!

12. A fihla ka gabō a nagela sesetlang. Banna ba tšea marumo le dilepš le mabōtlēlō ba e thea ba e bolaya ba elesa ya bōla. Mola e bodile ya tšwa lesogana la botse-botse. Ya napa ya ba monna wa monyana yoo la, a napa a dula gana kuwa bogweng Mphwe sa mosela nkota.

Thebolē le ngwana.

E kile yara ele mošimane leina la gagwe ele Thebole, a na le kgaitšedi ya gagwe leina la gagwe ele Tšelane. Bana bao babe ba sena batswadi ka moka. Bjale bana bao babe ba dula ga mmame ya bona ka tšatšfi le lengwe ba napa ba rera go bolaya Thebolē.

13. Kgaitšedi ya Thebolē o be a bolaya ke mahlo. Ka tšatšfi le le- ngwē Thebolē a re a sa ile go diša ba šala ba tšhela sehlare ka moro- gong, kanthe Tšelane o ya ba bona ge Thebole a boya go diša a thoma go opela a re:

/E we-we.....

E we-we Thebolê-Thebolê

K34/97

Ba tšheledisane Thebole Thebole

Disanetsa mashano-shanole Thebole

Yena Thebole ge a mo fetola a re

Parara-Parara ka go kwa rakgadi!

Parara-Parara ka go kwa makgatse.

Gore a fihla ka gae ge bare ba mofa bogobe le morogo a re a ke nyake morogo ke tla ja bogobe feela, Ka gosasa ba napa ba tšhela sehlare ka bogobong. Ge Thebolê a boya Tšelane a thoma go opela are:

E we-we Thebole - Thebole

Ba tšheledisane Thebole-Thebole.

Ge a fihla ka gae a re ke nyaka morogo feela. Ba napa ba bona gore o tla ba palela, ba napa bare ba tla mmolaya bošego, empa ditaba tséo tša polao ya Thebole dibe di rerwa mosegare Thebole a ile madiso-
14. ng, Thebole o be a na le meruka molaleng, empa yena obe a róbala le ngwana wa bona. Bosego a napa a tšea meruka ya gagwe a e apesa ngwana yola wa bona. Bosego Rangwane wa gagwe a fihla a hlotetša meruka a ekwa a mmolaya, yena a thaba a re ke mmolaile. Gosasa ge ba tšaga ba bona Thebole o e tšhpelela, a thoma go makala! Ge a ere ke ya ka ntlong humana a bolaille ngwana wa gagwe, Bana bale ba napa ba ba tloga ba e kgagela mošasana koa kgakala ba dula bale tee. Ge Thebole a ile go tšoma Tšelane o šala a ke tšwale letše ka mošasaneng.

Ka tsatši le lengwe le Tšimikgope la fihla la opela mošasaneng a re na! Ga se wena ngwanešu, la ya ngakeng a fihla a laodisetšwa ngaka yare o fiše, dikara, megoma le dipe, o di fiše, ere mola ele tše di
15. khwibidu o di metše, o tla mo swara, la fihla la di fiša. La fihla la opela la mo swara, Thebole a sa ile go tšoma ge a boya a humana Tšelane a se gona e tloga a le lota a le humana a le phaphagantšha ka selepê, a tloga le ngwanabo.

Masogana a mabedi le kgaitšedi ya bona.

Ekile yare ele bašimane ba babedi bana le kgaitšedi ya bona, ba napa ba hwelwa ke batswadi ba moka be šala ele ditšhiwana. Bahlaka bale tee. Ba tloga ba ya ga mmalome wa bona kowa ga Serata go dula le yena ge ba fihla, malome wa bona bjale a napa a ba amogela ga bo-
16. tse. A dila lo bona, a re ke bana ba kgaitšedi ya ka. Goba dutse gwa ya sebaka. Ba napa ba tena malome wa bona. A re ba feletša

/bana ba gagwe.....

bana ba gagwe mabele, a napa a rera polane ya gore baba bolaye. A rera le mosadi wa gagwe monna yola a re: "A re ba bolaye mosadi a re a re so ba bolaya." Ba tseê o tloge le bona o ba ise kgole-kgole mowe o bonang gore ba ka tsebe gae, o ba tlogele gona o boye gae.

A napa a re e sele gosasa a tsoga. A tloga le bona ba sepela ba sepela. Ba fihla kgolekgole mowe le yona a bonang go bana ba tla jiwa ke dibata a ba tlogela gona.

- Kanthe bana bana bao ba rile ge ba tloga kowa gae batloga ba swer!
17. maswikana a mabedi. Ba ile ba a lahla mouwe tseleng goba go fihla mowe a ba tlogelang gona. Mara bona babe ba sa tsebe gore o ya go ba lahla ge ba fihla lesokeng a ba tlogela. Bana bale ba goma ba ele ba lota ka maswikana ale boba ba fihla gae. Malome wa bona a makala kudu ka matla ka baka la gore obe a tseba gore o ba tlogetse kgole-kgole le gae. A napa a re le gosasa esale bošego a tsoga a tloga le bona. Ba sepela ba sepela ba fihla kgele-kgole go feta mola ba fihli leng maabane. Kanthe, gona geba tloga gae ba hlokile maswikana ba tsea, marathana a marotho. Ba ele ba a lahla le tsela, mola malome
18. wa bona a ba tlogetse bare ba ya goma ka go lota merothwane ale ba humana ditšhoši le nagotlô di a tlê ka mokana ga ona di a feditse.

Ba napa ba timela ba sesa tseba gore na gae ke kae. Ba sepela ba sepela tsatsi la ba la dikela. Yare mola ele bošego Segô ba bona mollô o tuka ka mošola wa noka ba napa bare a re yeng kowa mollong wola wa go tuka mola moše ga noka. Ba napa ba tloga ba sepela ba sepela ba bona ba sepetse sebaka se se telele ba sahlwe ba fihla kowa mollong ge ba dutse ba sepela bano bona ba sa fihli o mongwe a re mollong wola ke lebone la koloi.

- Ba bangwe bare o bolela maka ke motseng. Ba sepela ba sepela
19. baba ba bona ba fihla motseng. Kanthe motse wouwe ebe ele motse wa Matsime Kgope. Ge ba fihla ba humana le tsemekgopê la mokgekolo le le tee a mangwe a ilo tsoma.

Letsemekgopê le la la napa la tsea bana bale la ba hlwaela ka lefereng ka mowe go bego go dula bano ba Matsemekopê, la tsea bana bale ba motsemekgopê la ba bolaya la ba apeya la tsea dinamata tsewe ba bego ba diapile la dija la apeya bana ba mo tsemekgopê ge matsemekgopê a boya go tsoma a re dinamata tsea di kae. La mokgekolo lare di gona ka mouwe potong.

20/Matsemekgopê.....

20. Matšemekgōpē a le a go tšwa go tšoma a tšea bana bale ka go sa tsebe a ja ka moka a ba fetša. Mokgekolo yola a noya a špa fana bale ba ba bagolo yaba banna ba ba bedi le mosadi. Yare mola ele banna, ba rera gore re swanetše gore re bolaye, Matšimekgōpē awe go šale bona ba e tee. Ba napa bare ele gosasa Matšimekgōpē a bana a tloga a ya go tšoma ge a tlogile ba šala ba nyaka noga ba e boya ka ntlong.

Ge Matšemekgōpē a boya go tšoma a boya a sweri ngwananyana a mo loketše ka sakaneng a fihla a mmeye ka ntlong. A sa tlogile, ba šala ba tšea noga yela ba e lōkela ka sakeng ba ntšha ngwana yola. Ge Matšemekgōpē a fihla ka ntlong a tšwalšala a bofolla saka yela, noga yela ya napa ya ntšha hlōgō ya ba loma ka moka ga bōna ya ba bolaya. Kwa gae ga Matšemekgōpē gwa šala mokgekolo yola le banna le mosadi yola le ngwananyana yola. Ba dula mola sebaka se se telele ka tšatši le lengwe gwa tšwela letšimekgōpē le lengwe la fihla lare keka baka la eng le dula le mma warena na?

Banna bale bare le rena ke mmawarena, Mantseboya mola banna bale ba robotše, Letšemekgōpē lela la tšhuma ntlō yela la tšhaba. Ba šala ba eswa, ke moka ga yona.

22. Motematemi.

E kile yare ele kgoši e lwala, kgoši yeo ebe e lwala kudu ka mašla mowe isitileng dingaka ka moka, ngaka ye ngwe ya napa yare: Hi-ngaka ka moka re paletšwe, empa gona le ngaka koa nokeng, ngaka yeo ke ngaka ya noga. Ba napa ba rera goya go tšea ngaka yeo kwa nokeng.

Empa bare e swanetše gore e ye e išee ke banna kwa nokeng. Gosasa banna ba napa ba tloga baya nokeng ba fihla ba opelela, ngaka yeo ka bodibeng bare:

Temateme re nyaka ngaka

Tema-tema re nyaka ngaka

Tematema kgoši ya lwala

Tematema yona yare: Ge nka ntšha hlogo le ka se tšhabe, ba opela gape bare: Re ka tšhaba bjang Tema-tema

Kgoši ya lwala Tema-tema.

Ya ntšha hlogo bare, lai-lai-lai- ba tšhaba ka mokana ga bona. Bare bjale re tlo dira bjang. Ge go tšhabile banna, bare gosasa goya Masogana, ba tsoga gosasa go ya bōna, ba tloga ba fihla nokeng ba thoma go opelela noga ya ngaka bare:

/Tema-tema.....

Tema-tema re nyaka ngaka

Tematema re nyaka ngaka

Tema-tema kgoši e ya lwala.

Tematema yona yare: "Ge nka ntšha hlogo le ka se tšhabe. Ba opela

bare: Re ka tšhaba bjang Tema-tema

Kgoši ya lwala Tema-tema.

24. Ya ntšha hlogo bare:- lai-lai-lai ba tšhaba ka mokana ga bona ga bona. Ba fihla gae bare na; re tšhabile. Bare na re tlo diabjang ge go tšhabile masogana mmele.

Bare gosasa go ya bašimanyana. Ba tšoga ba tloga gosasa ba ya nokeng ba fihla ba re:

Tema-tema re nyaka ngaka

Tema-tema re nyaka ngaka

Tema-tema kgoši ya lwala

Tema-tema yena yare ge nka ntšha hlogo mowe le ka se tšhabe, bona ba re: Re ka tšhaba bjang Tema-tema

Kgoši ya lwala Tema-tema.

25. Ya ntšha hlogo bare lai-lai-lai ba tšhaba ba fihla gae bare na re tšhabile bare na re tlo dia bjang re paletšwe.

Tswego tlwana Tsware go ya rena bare: Na! ge lere re yaya go paletšwe. Bopapa lena le bo buti ya bo buti ya lena lena le ka ya la boya nayo bjang. Bare na! re ya ya. Ba napa ba ba lesa ba

tlosa:- Sibale-Sibale ba fihla ba opelela ngaka ya noga ba re

Tema-tema re nyaka ngaka

Tema-tema re nyaka ngaka

Tema-tema kgoši ya lwala

Tema-tema yare ge nka ntšha hlogō mowe le kase tšhabe, bare:-

Re ka tšhaba bjang Tema-tema

Kgoši ya lwala Tema-tema

26. Ya ntšha hlogo, ya ba ya e bušetša ka metseng, ya boya ya ntšha thebele, ya e kgaphega ka ntle ba seke ba tšhaba ba kgotle lela.

Ba boha bodiba bo biluga bošiki nyega, ya tšwa ya bataletše ba bang ba rwala dithebele tša ngaka ya noga, ba fihla gae ba tsena motseng wa ga kgoši, baba reta bophepela ba thakgetše, mekgolokwane ella ga bedi garero. Ba fihla ba e rola ka ntlong ya kgoši ya fihla ya mo latšwa ya mo alafa, a kwa a šetše ale petlere.

/Ba napa.....

Ba napa bafe, thaka ye kgwadi ga e bušetse ngaka gae. Ya ba tatetša ya tloga. Bangwe ba rwala dithebele. Bangwe ba soka dikgomo tša ngaka. Ba fihla nokeng ba e rola ba re go bare baya tloga ya ntšha dikgomo ka nokeng ya bafa ka moka ga bona yaba e tla ntšha ba tloga ba di gapa ba ya gae, ba fihla gae ba ba direla mokete o mogologolo ba fodisitše kgoši.

Monna le morwa wa gagwe.

E kile yare ele monna ana le morwa. Monna yola a re go morwa wa gagwe a re Bongka. Ha sepela ba sepela tsatsi la napa la sobela. Bare mola ele bošego ba bona mollô, papa gwe a napa a re sepela o ye o tšee mollô kowa! Morwa wa gagwe a tloga a ya a fihla kowa mollong a humana go dutše batho ba lokeletšane. A fihla a re: "Nke le nthušeng ka mellô bare: "Mollô wa rena ga o tšewe a tloga a re ka mollong wa mafelelo a humana letšemekgopê la mokgekolo. A napa a dula le lona, mola mollong, ge a dutše mouwe mollong o be a lebelela serumula sewe a ka tšhabang le sona. A napa a re lai-lai-lai le serumula, le tšemekgope lela la opela la re:-

Mollô wešu o ya ya re lobile

Mollô wešu o ya ya re lobile.

Mošimanyana yena a re:

Bopapa tšhabang

Re hlukile madingwana maja motho.

29. Bo papagwe ba tšhaba ba namela sehlare sa moyo ba humana phago ka sehlareng sa moyo. A tsena ka phagong a selekane a šadiša marago. Matšemekgope a re ge a fihla a humana maragô a šetše kantle, a swara maragô a monna yola a moja marago a we a ba a mmolaya a moja a mo fetše Mošimanyana yola a bona gore ba bolaile papa a re: "Le nna ke tlabala logela maanô a go a bolaya. A napa a dira meropa a e lokiša a e beya kgorong. A e letša a opela a re:-

Khiding- khiding.

Ke nyaka tau e lle Rareša kota

Matšemekgope a napa a re!

30. Aowa! Go mang le tla tla ka tsatsi la morena, momohla ke be ke sa ithita. Matšemekgopê a hlwa a gôla dintši a tlatša dirotwana. Yare ka tsatsi la Morena esale gosasa a tsoga a letša meropa ya gagwe. Matšemekgopê a tšwela arwele dintši. A letša meropa ya gagwe.

/A sa duletše.....

A sa duletše go letše go pula ya napa ya hloma ka mathokō, a napa a re go. Matšemekgōpē a le tšenang ka ntlong le tšhabe pula e fihlile. Ba napa ba tsena ka ntlong. Mosimanyana yola a tšwa a tšea lethale a kgoka ka ntle a tšea leswika le legolo a gatiša ka ntle a tšea mollō a thumasa gware rrruuu--, Matšemekgōpē ka kwa gare a re: "Bare na le duma ka lefe mokgōnyanaka ntlatlana eya loma? A re:- Etswela ka mmakala motloponya ka letšwana le hlomala pelo. Ntlo yela ya swa yaba

31. yare lore-lore a re ke le buditše le bolaya papa kare le tla loka.

Ke moka gwa tšwela banyana ba etšwa kgonyeng ba fihla ba dula molo motseng le yena. Ka tsatsi le lengwe a napa a tloga a ya go tso- ma, ge a fihla kwa nageng a e phetoša tau.

Ka tsatsi le lengwe bananyana bale ba šala ba utswa nakana ya monna yolo, ge ba thoma go e tšea nakana ya opela yare:-

Phyee- keya le dira phyee!

Nakana ke ya le dira phyee!

A boya go tsoma a fihla gae a humana ba tlugile le nakana ya gagwe a tloga a ba lota a ba a fihla gae gabo bona a ba humana bana le

32. yona. Ge bare ba phyatla nakana ya se phumege.

Ge a fihla ga bo bona a botša batšwadi ba bona gore ba tsere nakana ya gagwe. Batšwadi ba bona bare mofeng ba mofa ya sesagana yaya go yena a re go tloga mouwe a ya sedibeng a e phetoša tau.

Ge batho ba e ya nokeng a ba swara a ba ja.

Banyana ba ya kgonyeng.

Ekile yare ele bananyana baya kgonyeng, bana le o mongwe a tšwele lekhwekhawe ba napa bare gomela gae na gare go nyake o tliilo boya o re hlakiša. Ba sepela, ba sepela ba fihla dikgonyeng ge ba boya le-

33. tsatsi la sobela. Ba bona mollō o tuka bare a re yeng kwa mollong. Ba tloga ba fihla mollong ba kokota. Benye motse bare ka gare: Bananyana bale bare re phirimaletšwe, benye motse bare ke ka gae le tla robala kanthe benye motse bao ebe ele matšemekgōpē, bošego mola ba robetše, ba kwa letšemekgōpē le re:

Melōnkō-Melōnkō le robetše

Melōnkō-Melōnkō le otšetše

Ngwananyana yola wa lekhwekhwe a re:-

Hae-hae ba robetše

Moneri a khampe a ye khaya

/Senanaoka.....

Senanaoka ba etekane ka melokō.

Ba bangwe ba napa bare o re hloka borokō ga gona selō mowe! Ba

34. robala gabedi a kwa bare:

Hae-hae ba robetše

Moneri a khampe a e khaya

Senanaoka ba e tekana ka melokō.

Ba napa ba tsoga ba tloga ba sepela ba sepela mola bale kgole-kgole, Matsemekgōpō a tsoga a re:

Melokō-Melokō le robetše

Melokō-Melokō le robetše.

Matsemekgōpō a napa a re: "Ba robetše a re yeng, ge bare ke ya fihla ba humana, saka le swele, ba tloga ba ba leta. Kanthe nakō yeuwe a tloga gae bōna babe ba šetše ba nyaka go fihla gae, ba kitima ba re tseleng ba namela sehlare ba bona ba fihla gae ba goma ba swabile.

Ge ba fihla kwa gae ba fihla bare re swanetše gore re bolaye wola a bego a re melokō le robetše. Ba mo swara ba mmolaya ba mo ja.

Moselapje.

Ekile yare ele kgoši e na le basadi ba bararo, kgoši yeo e ya e tsoma e bolaya dikgaka. Ejale mosadi yo monyenyanane, o be a e kidiša kgaka gore a šalē a digutswa ge kgoši ile go tsoma. Kgoši ya bōna dikgaka dilewa yare kgaka tša ka dija ke eng, mosadi a re ke mpja. Kgoši ya ya ngakeng, ngaka ya re: "Loga le šika la phala, o tla bōna ya utswitšeng dikgaka tša gago kgoši ya loga lešika la phala. Kgoši ya opela ya re:

Sika la phala kgaoga re bone

Moratha-ratha

Morathatha kgaoga

Ya llāneng dikgaka ke mang

Moratha-ratha kgaoga.

Mosadi wa pele a feta le wa bobedi a feta le mpja ya feta yēna e rile ge a re ke ya feta šika la kgaoga a wela bodibeng. O be a na le bana ba babedi basadi bale ba ba babedi ba re go ya mogolo, pepulang waneno le ye ga koko wa go o seke wa ja mabilō ngwana a pepula ngwanab ba tloga ngwananyana a ja mabilō, a sepela a sepela a re a šetše a le kgaufsi lega koko wage a namela mmilō a fula mabilō a re a sa nametše mmilo a kwa:- fulafula kudu ka fase re babedi ngwananyana a fologa, moselapje a re nko mphe ngwana yo weno ke etshwantshwa le tsē le phe

/totše tša.....

totše tša gago. Moselapje a mo fa mosela wa gš. Moselapje a re ke tla ke go fa bofula putšane byo malome a go ngwananyana a re moselapje mphe ngwanešo le dipheta tša ka. Moselapje a re ke tla go fa ge ro tšena, ge bo tšena moselapje a gana go mo fa ba beya ba tsēna ka gae. Koko wagš a re moselapje sepela o yo leta dinonyana. Moselapje a mo file mosela a mo tšešla ditšwarō tša gagwe. Ile ga a le tšhemong go leta dinonyana a opšla a re:

38.

Sweya nonya sweya nonyana
Eke se moselapje le sweya nonyana
Sweya nonyana sweya nonyana
Eke se moselapje le sweya nonyana
Sweya nonyana moselapje
A mpja mosela ge le sweya nonyana
A re ke tla go fa bofula putšane
Bjo malome a go le sweya nonayan.

39.

A re tšatši le lengwš a sa špšla mokgekolo yo mongwš a mo kwa a sa špšla. A ya a botša koko wa ge a re hlokomšla go butšisa ngwana yo, gase moselapje nkane a re ge a špšla a re ke se moselapje o mphile mosela wa gawš a ntšešla dišwarō le ngwanešo. Bjale gosasa bokoko wa gš ba mmutšiša gore o moselapje na? ngwananyana a re gase nna moselapje moselapje o mphile mosela wa gagwš a ntšešla ngwanešo le ditšwarō tša ka a re ke tla go fa bofula putšane bjo malome a gagwe. Koko wagwe a re o se yš dinonyaneng. Moselapje a re nna ka sae dinonyaneng. Ngwananyana a re a se e ba ile ke se š. Moselapje a re ke koko wagwe batšwalane le diphōšfōlō. Ba pea pitša ya lebesa bare re nyaka go bōna moselapje. Ngwananyana a fofa moselapje u ile ke ya fofa a wšla ka gare ga pitša ya lebesa a lla a re: Pye pye! tša makhura re hwile re di kwele: pye pye! tša makhura re hwile re di kwele. Moselapje a napa a hwile, motlogolo wa bona a šala a kiketliile kudu ka matla. Bjale a swana le batho ba bangwe a sesa sengwa moselapje.

40.

Mašilo le Mašilwane.

Ekile yare ele bašimanyana ba babedi ba diša dikgomo, bjale dikgo mo tšabo Mašilwane dibe dile botše kudu, diphala tšabo Mašilo. Mašilo a napa a tshebafa Mašilwane a rata go mmolaya gore a seke a diša dikgo mo tšela a le tee. Ba napa bare bare ba dišitše Mašilo a re a reye gonwa metse ka petseng, ba tloga ba fihla nokeng, Mašilo a re ntšhware

/ka makato.....

ka makato, Mašilwane a swara. Mašilo a nwa a kgolwa Mašilwane a re
bjale swara nna, Mašilo a mo šwara. A re a sa nwa a mokgorometša ka
kowa petseng a hwela ka kowa metseng. Bjale ge a thakgetse a re ke
mmolaile a kwa nonyana e opela e re:

41. Mašilo o bolaile Mašilwane
A bona kgongwana tsabo
Mašilo o bolaile Mašilwane
A bona kgongwana tsabo.

Bjale a thoma go tšhoga. A swara nonyana yela a e bolaya. A
tloga a gapa dikgomo a ya gae a re kgane nonyana yela e hwile. A kwa
e thoma go opela yere:

Mašilo o bolaile Mašilwane
A bona kgongwana tsabo
Mašilo o bolaile Mašilwane
A bona kgongwana tsabo.

- A e swara a e kgatla ka Maswika. A tloga, sulee a fihla lesorong
a bona nonyana e setše e dutše diphateng tša lesōrō a e swara a e epela
42. ka moleteng.

A fihla ka gae a hlwaela dikgomo ka šakeng. Nonyana ya fihla ya
dula mafeteng a le šaka ya thoma ho opela ya re:-

Mašilo o bolaile Mašilwane
A bona kgongwana tsabo
Mašilo o bolafle Mašilwane
A bona kgongwana tsabo.

Ba ka gae ba napa bare: Tee-letsang gore nonyana e reng, mongwe
a re ere Mašilo o bolaile Mašilwane, A bona kgongwana tsabo.

Ge Mašilo a tsena ka gae bare go yena! Mašilwane o kae? A re
e sale a re ke sa ya gonwa metse ka petseng a sesa boya. Ba napa ba
swara Mašilo ba mmolaya.

43. Maphōōfōlō.

Ekile yare ele diphōōfōlō di dirile sekgobono sa tulo, ka tsatši
le lengwe diphōōfōlō tša napa tša tloga tsaya go tsoma, ge di ile go
tsoma mokgekolwana a šala a tšea malokō a tšona. Diphōōfōlō tša rera
gore di swanetše gore di bolayo selō sewe se tšeang maloko a rana.
Tša napa tsare go swanetše gore go šale go tilile tau. Tša tloga tša
ya go tsoma Tau ya šala e letile malokō.

/Mokgekolwana.....

Mokgekolwana a tswe lela, mokgekolwana yoo o be ana le mosela. Ge a fihla, tau yare:

Makgolo-Makgolo ke lena

Le tseang malokō a rena?

Mokgekolwana a re:- "Aowa e kere ke tlano tōpa-tōpa go senene. A 44. napa a swarana le Tau yela ba lwa ba lwa, mokgekolwana a e betha ka mosela yare: Bura - bura, ya wela fase. A re mola e e bolaile a ema molomong wa šaka la tšona a opela a re:

Maphōōfōlō ohle, Mamosetla tlou

Boyang ka moka, Mamosetla tlou

Le bo tlou ba boye, Mamosetla tlou

Le bo nkwe ba boye Mamosetla tlou.

Diphōōfōlō tšona ge di tšwela tša tšwela di opela dire:

Moribi, Moribi hla,

Re yo ja kgelemetha

45.

Moribi - Moribihla,

Re yo ja kgele metha.

Ge diphōōfōlō di fihla tša humana Tau o hwile. Diphōōfōlō tša makala gore na, ge go bolailwe tau re tlo dia bjang. Gosasa tša napa tsare go šala Tlou. Tlou e sa šetse, Mokgekolwana a tšwelela, Tlou yare:

Makgolo - Makgolo,

Ke lena le tseang maloko a rena?

Mokgekolwana a re: "Aowa e kere ke tlano topa-topa go senene, A napa a swarana, Mokgekolwana a re tlou yela ka mosela nnga -- tlou yela 46. ya napa ya hwa. A ema molomong wa lešaka a opela a re:-

Maphōōfōlō ohle, Mamosetla tlou

Boyang ka moka, Mamosetla tlou

Le bo nkwe ba boye Mamosetla tlou.

Tšona tša tšwela di opela dire:

Moribi - Moribihla, Reyo ja

Kgelemetha

Moribi-Moribihla, Reyo ja

Kgelemetha.

Tša fihla tša humana tlou e hwile, tša tlabega gore na, ge go bolailwe tau le tlou re tlo dia bjang. Gosasa tsare go šale nkwe, nkwe ya šala. Mokgekolwana a tšwela. Nkgwe yare:-

47.

Makgolo - Makgolo

Ke lena le fetšang malokō a rena?

/Mokgekolwana.....

Mokgekolwana a re: "Aowa, ke be kere ke tiano topa-topa go senene
A swarana le nkwe yela, a e botha ka mosela a e bolaya. A ema
molomong wa lesaka a opela a re:

Maphōōfōlō ohle, Mamosetla tlou

Boyang ka moka, Mamosetla tlou

Le bo nare ba boye Mamosetla tlou.

Le bo kgokong ba boye, Mamosetla tlou.

48. Le tšona tša tšwela di opela dire:-

Moribi-Moribihla,

Re yo ja kgelemetha,

Moribi-Moribihla,

Reyo ja kgelemetha.

Tša humana Nkwe e hwile, tša thoma go makala gore na, re tlo dia
bjang ge Tau, Tlou, le Nkwe di bolailwe.

Gosasa tsare go šala kgokong. Ge diphōōfōlō di tlogile di ilo
tsoma, mokgekolwana a tšwela kgakong ya re:

Makgolo - Makgolo,

Ke lena le tseng maloko a rena?

A re:- Aowa, ke be kere ke tla no topa-topa go senene. A swarana
le kgokong yela balwa, a bolaya kgokong yela ka mosela. Mokgekolwana

49. wola, a e ma molomong wa le šaka a re:

Maphōōfōlō ohle, Mamosetla tlou,

Boyang ka moka, Mamosetla tlou

Le bo mmutla ba boye, Mamosetla tlou.

Tšona tša tšwela dire:

Moribi - Moribihla,

Re yo ja kgelemetha,

Moribi - Moribihla,

Re yo ja kgelemetha.

Tša humana kgokong e hwile, tša sesa tseba gore na, ge go hwile
diphōōfōlō ka moka re tlo dia bjang. Gosasa bare go tla sala mang?
Mmutla ware go tla šala nna. Tša tsoga gosasa gwa šala mmutla.

50. Mmutla a re ke tla mo direla polane. Mmutla a napa a tšea manti
a ohla dithapō. Mokgekolwana a napa a tšwelela, mmutla a re:-

Makgolo - Makgolo,

Ke lena le fetsang maloko a rena?

/A re: Aowa.....

A re: Aowa ke be kere ke tla nore topa-topa go senene.

Mmutla ware etlang monu koko re ralokeng, Mokgekolwana a ya kowa go mmutla. Mmutla a re tseang thapô yewe le nkgokeng, ge kere: yooo-- koko le ya nkgama, le nkgokolle.

Mokgekolwana a napa a dumela. A kgoka mmutla, mmutla ware: Ke ya hwa, ke ya hwa, Mokgekolo, a mmofolla, Mmutla a bofa Mokgekolwana, 51. Mokgekolwana a re ke ya hwa - ke ya hwa, Mmutla a mmofolla. Mokgekolo a bofa mmutla, mmutla a re ke ya hwa - ke ya hwa. Mokgekolwana a mmofolla. Bjale mmutla a bofa mokgekolwana; Mokgekolwana a re, ke ya hwa ke ya hwa, Mmutla a mcre: Swine-swine-swinee - , A mmolaya.

Mmutla a bitša maphōfōlō a re:-

Maphōfōlō chle, mmamosetla tlou,
Boyang ka moka, mmamosetla tlou,
Maphōfōlō ohle, mmamosetla tlou
Boyang ka moka, mmamosetla tlou.

Tšona tša boya di opela dire:-

52. Moribi - Moribihla,
Re yo ja kgelemetha
Moribi - Moribihla,
Re yo ja kgelemetha.

Tša napa tša fihla tša humana moji wa malōkō a bolailwe. Mmutla a itheta a re: Ekwa nna mmutla morwa masekana,

Lehu ke hwa la thoka la mpja ke hwa ke likile.

Ke moka diphōfōlō tša buwa, mokgekolwana wola, tša mo ja tša tima mmutla mosele, tsare ke wa diphōfōlō tše di kgolo. Mmutla ware di sao boni wa utšwa mosela wola wa uja. Mutla ware o sa ja, gwa tswelela Mokhudu, Mokhudu a re nngwathela, mmutla a re, aowa monna Mokhudu ke 53. nama ya diphōfōlō. O ka ya wa di botša ware mmutla o utšwitše mosela ba tla ba mpolaya. Mokhudu a re: aowa monna ke tša banna, mmutla a napa a mo ngwathela. Mokhudu a ja, a re go ja a tloga le mollō, a fihla tseleng a o tima ka mare, a gomela go mmutla a re mollō wola o timile, a re nngwathela gabedi. Mmutla a re nnako, Mokhudu e re ge o nkganetša ke tlaya ke botša diphōfōlō. Mmutla ka go tšhaba diphōfōlō a mo ngwathela.

Mokhudu ge a tloga kowa a tama a opela a re:-

A hee-ee-- na re ja matsha-tšha-khura a bo Mmutla.

54/Mmutla.....

54. Mmutla o utswitse mosela.

K34/97

Diphōōfōlō tša napa tša kwa Mokhudu ge a opela. Tša tloga tsaya go mmutla tša o dikanetša ka ntlong ya ōna mmutla ware nteseng ke hwele ka ntlong yaka. Diphōōfōlō tsare die sa lebetše mmutla wa tšwa wa tšhaba. Tša o kitinisa, mmutla wa di šia wa humana, Mamahlō-a-khutu ole ka moleteng, mmutla ware:- "Mamahlō a khutu e tswa moleteng batho baa tšhaba.

Mamahlō-a-khutu a tšwa moleteng gwa tsena mmutla, a tsena a khutula mahlō a ke tša mamahlō-a-khutu a khutula mahlō.

55. Ge diphōōfōlō di fihla kowa go mmutla dire kgane ke mamahlō-a-khutu tsare:- Mamahlō-a-khutu gase wa bona mmutla a feta mowe mmutla a re o satšo feta gana le honu-honu. Diphōōfōlō tša tloga tša humana Mamahlō-a-khutu a khututše mahlō kowa kgakala bare e nkane o khututše mahlō mowe mamahlō-a-khutu? Mamahlō-a-khutu a re mmutla o ntšhitše ka moleteng wa ka a šala a tsena ka gare, diphōōfōlō tsare re go mile! Ge di fihla mola moleteng tša humana mmutla e tšwele o tšhabile.

56. Ge mmutla o dutše o tšhaba wa humana Tau e rulela ntšō yare ereng kele ruledišeng koko! Tau yare, o'ka nthuša motlogolo. Tau ge ilo tsoma e boya le dinama, yona e ja tša go nona mmutla wa ja tša go ota. Ka tsatši le lengwe mmutla wa napa wa rulediša tau. Ge tau e dutše e rulele mmutla wa tšea sepikiri wa kōkōtela mosela wa tau, ge tau ere o mpolaelang o re ke go ntšha dipatsane. Kowa e mo kokotetše ya ntšha nama ya gonoa ke ja yewe koko a re aowa ware yewe aowa mmutla wa ntšha ka swele.

Tau yare kgane ke nna - ke nna yaba ya hwela kowa godimo gantlo.

57. Mmutla wa buwa Tau yela ya tšea letlalō lela wa le aparo, wa tloga wa ya ditšhweng wa humana di ile bjälwa wa fihla ware:- Ilakatšo ilakatšo.

Ditšhweng tša ferehla bjala bjala ka diatla. Gare ga ditšhweng tšeuwe gobe gona le tšhwengana e nyenyane ya go bolaya ke mahlo e šala gae. Ge tšhweng tše dingwe diile go tsoma, mmutla o šala o etšwa ka gare ga tlalong la tau o opela o re:-

58. Ke nna mmutla motona
Ke fenyā phiri le tau
Ke nna mmutla motona
Ke fenyā phiri le tau.

Tšhwenyana yela ya tla ya botša tše dingwe gobane gase Tau ke

/Mmutla.....

Mmutla, tše dikgolo tša see kgolwe tsare: O nyaka gore boleisa Tau
o re ke mmutla o bolela maka!

Ka tsatsi le lengwe le gona ge diile go tsoma, mmutla o sala o
etšwa ka letlalong la Tau, o opela o re:-

Ke nna mmutla motona

Ke fenyha phiri le tau.

Ke nna mmutla motona

Ke fenyha phiri le Tau.

59. Bjale bare go le moga gore selo seo gase Tau, ba napa ba rera gore
ba swanetše gore ba bolaye mmutla wola mosegare. Ba o lalela mosegare
bare ba sare ba tla o swara, mmutla wa re:- Goro-goro-oo- - ka kowa
letlalong la Tau wa napa o tšhabile tša se sa o bona.

Tšhweng le Putšane.

Tšhweng e kile ya kgopela putšane, yare mpheletše bogweng. Pu-
tšane ya re go lukile malome. Gosasa ba tsoga ba lukisa mefago ya go
ya leetong. Ba napa ba tsoga ba tloga, ge bale tseleng Tšhwene yare a
60. re lahle magobe. Motlogolo, Putšane yare go lukile. Tšhweng ya ntšha
leswika a lahla. Putšane ya lahla bogobe. Ba le tseleng tšhwene a
re bjale ke ja ke koketša putšane. Tšhwene ya ja e kongketša putšane.
A mo dumisa. Ba sepela ba fihla mogong Tšhwene yare gere fihla kowa,
wena o re Matatata a ka nna ke tlare khulong-khulong tša ka..

Ge ba fihla kowa mogong Putšane a re Matatata a ka! Tšhwene yare:
Khulong-khulong tša ka! Ge ba fihla Tšhwene ya ja tša go butšwa,
Putšane ya ja Makaka. Tša sepela tša sepela tša humana sehlare sa
moyo Tšhwene yare go Putšane: Motlogolo, sehlare sewe sa moyo o ya
61. o bona yare e, malome. A re gere fihla kowa bogweng, ge kere ke ya
hwa - ke ya hwa o kitime o tle o nkepele medu ya sehlare sewe o tle o
mphe yona. Putšane yare ke kwele malome. Ge ba fihla bogweng Tšhwe-
ne e bona gore bananyana ba nyoko sola, Tšhwene yare ke ya hwa - ke ya
hwa, Putšane ya tloga ya ya go epa medu yela ya moyo ge Putšane e boya
ya humana Tšhwene e lle bogobe le bananyana di feditše. Nako yeuwe e
be ele gosasa, Mantseboya le gona ge Tšhwene e bona gore bananyana ba
nyoko sola yare ke ya hwa - ke ya hwa, Putšane ya tloga ya ya go epa
medu yela ya moyo, ge e boya le medu ya sehlare yare bogobe ke lle le
62. bananyana o tla tla o e ja ka mantseboya.

Mantseboya le gona ge Tšhwene e bona gore, bananyana ba nyaka go

/sola,,,,,.....

sola, Tšhwene yare ke ya hwa - ke ya hwa.

Putšane ya tloga ya ya go epa medu yela ya moyo ya boya ya humana Tšhwene e lle bogobe le bananyana di feditše. Tšhwene yare o tla tla o eja ka mantseboya bogobe re feditše. Putšane ya tloga le go laela ya sesa laela, putšane ya fihla gae ya anegela, mmutla tša Tšhwene ge ba ile bogweng.

Tšhwene a fetša dikgwedi tše pedi bogweng, ka ya boraro ya boya gae. Ya kgopela mmutla gore o ye le yona bogweng, mmutla ware go 63. lokile malome, tša napa tša ga di lokiša mefago ya tšona gosasa tša tloga tša ya bogweng bja Tšhweng. Ge bale tseleng Tšhwene yare a re lahle magobe, ka gobane putšane o be a enagetše mmutla tša Tšhwene ge ba ile bogweng. Tšhwene ya tšha le swika ya lahla, mmutla ka gotseba tša Tšhwene le yona ya ntšha leswika ya lahla.

Makhutšong Tšhwene a ntšha bogobe a re ke ja ke konketša mmutla Mmutla le wona wa ntšha bja yona, le yona yare le nna ke ja ke konke- tša Tšhwene bjaka sebo! Tšhwene ka matepe ya ngala bogobe bjela, Mmutla wa ja ole tee. Ba sepela, ba sepela, ba fihla mogong Tšhwene 64. yare o wa kwa motlogolo, Ge re fihla mola mogong wena o re, Matatata a ka nna ke tlare khulong-khulong tša ka.

Ge ba fihla mogong mmutla ware khulong-khulong tša ka. Tšhwene a ngala le go ja magobe ale a ja ke mmutla feela. Ba sepele, ba sepela ba humana sehlare sa moyo, Tšhwene a re o wa o bona mphlare wo- we? Mmutla a re ke ya o bona malome. Yare ge re fihlile kowa bo- gweng. Ge kere ke ya hwa - ke ya hwa o kitime o epe medu ya sehlare sewe e tle o mphe, mmutla ware go lokile ka moka tše le mpotšang. Bare ba sale tseleng mmutla ware:- Malome ke lebetše thekgwana ya ka ya 65. motsoko mola re beng re dutše gona. Malome wa gagwe a napa a re go mela morago oye o e tšee.

Mmutla wa fihla wa epa medu ya sehlare sela! Ya e khutiša ka mokotlaneng wa gagwe. Ya gona ya fihla yare ke e humane malome. Kanthe obe e ile epa medu yela sehlare sa moyo.

Ge ba fihlile bogweng ge Tšhwene e bona gore bananyana ba nyaka go sola bogobō yare ke ya hwa - ke ya hwa. Mmutla wa ntšha medu yela ya gagwe ware tšea. Tšhwene a kwata a ngala le ka dijo gwaja mmutla le bananyana feela, yona a hlwale tlala letsatši ka moka.

66. Ka mantseboya le gona ge e bona gore bananyana ba nyaka go sola

/yare:.....

yare: "Ke ya hwa, ke ya hwa."

Mmutla wa ntšha medu ware tšea. Tšhwene a ngala a seje gwaja Mmutla le bananyana. Mantšeboya le gona ge e bona gore bananyana ba nyaka go sola yare: Ke ya hwa, ke ya hwa.

Mmutla wa ntšha ware tšea, Tšhwene ya seke ya ja ya lala ka tlala Bosego mola batho ba robetše Tšhwene ya thetša mmutla yare a re ye go utšwa pudi ka sakeng re e bolaya, mmutla wowe wa goweletša ka matla wa re, Malome nang e ka ntoma.

67. Tšhwene ka go swara ke tlala ya tsena ka šakeng ya ntšha pudi ya phōkō, yare go mmutla tlisa mphaka wouwe ke e bolaye, mmutla wa o leke-tša ka lenala ware gao bogale. Tšhwene ya otšea mphaka ya e bolaya ya e ja ya e fetša. Yare go fetša go ja ya tšea marapō ya epela fase ya tšea mokgopa wa pudi yela ya o ala ka fase go legogō ya o robala godimo.

Yare e sale gosasa ya kwa bananyana ba tsoga ba ya go šila, mmutla wa tsoga wa ya go sidiša. Yare e dutše e ba sidisa ya opela koša yare

68. Mogwe o bolaile pudi,
Pudi ya phōkō,
Phokō ya maledu.
A tšea marapō a yona
A a epela fase.
Mokgopa wa yona
A o robala godimo.

Mmutla ware o sa opela Tšhwene yare pha-phara, bokong ya tsoga ya theeletša gore mmutla oreng ya kwa mmutla o re. Mogwe o bolaile pudi ya phokō. Tšhwene ya tsoga ya thšaba ya napa e sa ile le sekgata. Ge mmutla o tsoga wa humana Tšhwene e tšhabetše gae.

69. Tšhwene ge e fihla gae ya kwera ke basadi bare o lebhyega o tšhaba noga. Ka tšatši le lengwe mmutla wa hlakanale basadi ba gabo Tšhwene baya nokeng, wa re go bona, Tšhwene e tšhabang ge e sa je mahlatšwa? Bare, na ga o bone noga yewe ya mowe godimo ga mohlatšwa na? Mmutla ware noga re tula ka hlōgō ga seselo, Ya napa yare ka tšatši le lengwe wa bolaya noga wa e phutha gantšha godimo ga mohlatšwa, tseleng ya basadi ba gabo Tšhwene ge ba ya nokeng, wa khuta kgauswi le tsela, wa dula gona. Ge basadi ba gabo Tšhwene bae sa tšwela kowa kgole Mmutla wa tšwa segotleng wa ya kowa mohlatšweng, ware mola ba fihla

/ware lere.....

ware lere, Tšhweng e tšhabang ge e ila mahlatšwa? Bare, na noga yewe gao e bone, ware noga re tula ka hlogô, mmutla wa namela wa e tula ka
70. hlogô noga ya re fase yare, bura-bura, Basadi ba gabo Tšhwene ba huma e kare mmutla o e bolaile.

Ge ba fihla gae ba kwera Tšhwene bare o lebhyega o phala ke mmutla Mmutla ke monna. Tšhwene ka go tšhaba go lala kang yare re tla ya gosasa. Gosasa ba tloga ba humana noga ya mokôpa e nametše mohlatšwa basadi ba ga bo Tšhwene bare namela, seiwe e tule ka hlogô. Tšhwene ya namela yare, mokôpa ka hlogô tšea o kwe. Mokôpa ware o mone, a re tšea okwe, mokôpa ware o mmone.

Tšhwene yare fase bura-bura ya hwa. Basadi ba ga Tšhwene ba rwala Tšhwene ba ya gae ba ya ba mo epela, le bosego, ba tloga baya ba
71. botša mmutla gore Tšhwene gore o hwile, mmutla a tšhaba dithabeng a ya mabaleng, a tšhaba gore ba tla o biletša dinoga bare a di tule.

Basadi ba bararo.

Ekile yare ele basadi ba bararo bana le monna, basadi bao o mongwe obe a sa belege bana. Ba babedi ba belega. Monna a boya makgoweng humana ba babedi ba na le bana. A re ge a gomela makgoweng a re le šale le belega. Magôtlô le Magokobu, bale ba babedi ba goba le bana ba belega Magôtlô le Magokobu. O mongwe a belega Magôtlô o mongwe a
72. belega Magokobu a mehlaka melaleng.

Mosadi wola wa go se belege, a belega ngwana wa ngwananyana, o mo botse-botse kudu. Ge monna a boya makgoweng a humana mosadi o mongwe a belegile ngwana a selekega ka baka la gore a ba laetše gore ba beleg magôtlô le magokobu. Yena a belega ngwana a tšea motlwa wa mohlono a mo kokotela mowe thodumeng. Motlwa wa sobelêla, mosadi a sitwa go ntšha. A tloga a pepula ngwana wa gagwe a tsena tseleng a ya gagabô, ge ale tseleng la humana kubu le kwena tsare na o ya kae mma?

73. A re ke ya gae, tsare tliša ngwana wouwe re mmone, a ya go tšona a difa tša humana ngwana o mobotse-botse kudu ka matla tsare, re tla go ša lela le ngwana wouwe wena sepela gae o ye o mo tšeele bogobe. Mosadi wola a tloga a ya gae a fihla gae a apeya bogobe a tloga a fihl kowa bodibeng a opela a re:

Kubu le kwena wee

Nke le mo tliše re mmone

Kubu etšwa bodibeng

Le mo tliše re mmone

/Le bo nkwe.....

Le bo nkwe ba tšwe

Le mo tliše re mmone.

Tšona ge die tšwa tša opela tšare:-

74.

Tšeke-Tšeke re binela kwena

Tšeke-Tšeke re binela kwena.

Tša mo ntšha tša mo fa mmagwe a mo leša a khora, ba hlwa kowa bodibeng, mola ele manthapama tšare go mosadi wola, wena o na tliša bogobe ka mehla go ba go fihlela ngwana yoo - a gola. A goma a ya gae a fihla a peya, gosasa a tsoga a ya bodibeng a fihla a opela a re:

Kubu le kwena wee

Nke le mo tliše re mmone

Kubu etšwa bodibeng

Le mo tliše re mmone

75.

Le bo nkwe batswe

Le mo tliše re mmone.

Tšona tšare ge di opela tšare:

Tšeke-Tšeke re binela kwena

Tšeke-Tšeke re binela kwena.

Tša ntšha ngwana wola tša mo tliša kantle. Mmagwe a mo leša a khora, ba hlwa kowa mosegare ka moka manthapama bare go mosadi wola sepela gae o tlise bogobe gosasa, Gosasa a tsoga a apeya bogobe a tloga a fihla kowa bodibeng a opela a re:

Kubu le kwena wee

Nke le mo tlise re mmone

76.

Kubu etšwa bodibeng

Le mo tliše re mmone

Le bo nkwe batswe

Le mo tlise re mmone.

Tšona ge di etšwa tša opela tšare:

Tšeke-Tšeke re binela kwena

Tšeke-Tšeke re binela kwena.

Tša mo ntšha tša mofa tša a mo leša a khora, bahlwa kowa bare manthapama tšare sepela gae, a tloga a ya gae.

Kanthe monna o mongwe e a mmona, monna yoo o be a rema manti. A fihla gae a e negela monna wola wa go kokotela ngwana moilwo a re, Na monna ge o djo lahla ngwana wa botse-botse wa riwa, Magôtlô le Magokub

77.

/a methapa.....

a methapa o kwa bose na? O tle o re gosasa ge a tloga a ya kowa noka o mo latele o tla mmona gore na o diyang.

Gosasa ge mosadi a tloga a tšea selepe a mo latela a bona a fihla kowa nokeng a opela a re:

Kubu le kwena wee
Nke le mo tlise re mmone
Kubu etswa bodibeng
Le mo tlise re mmone
Le bo nkwe batswe
Le mo tlise re mmone.

A kwa tšona dire:

Tšeke-Tšeke re binela kwena
Tšeke-Tšeke re binela kwena.

78. A batalala ka leboto la noka a re di esa ke tlile a re phoso a re ke di bone tšare ka metseng subee.

Mosadi wola a tloga a ya gae gosasa le gona, ge mosadi wola ge a eya go fa ngwana magobe. Le gona a fihla a batalala ka leboto la noka

Mosadi a fihla a opela a re:

Kubu le kwena wee
Nke le mo tlise re mmone
Kubu etswa bodiheng
Le mo tlise re mmone
Le bo nkwe batswe
Le mo tlise re mmone.

Tšona tša tšwa di opela di re:

Tšeke-Tšeke re binela kwena,
Tšeke-Tšeke re binela kwena.

79. Tša tšwa di mo swere. Mosadi a fihla a mo leša, bare ba sa mo swere monna yola a re phosoo a re ke mmone, bjale a nyaka go mo swara gore a tšhabe le yena.

Kubu le kwena tšare ka metseng sobee. Tšaba tša mo ntšha tša mo ntšha tšare, yena šuwe o ka se mmone. Ge ebane o nyaka go tšea ngwana wowe sepela o ye o bolaye Magotlō le Magokobu a le a gago o tla kgona o tšea ngwana wowe.

Ge monna wola a fihla gae a apeya dikōkōrō a di tšea a tšhelela Magotlo le Magokobu ale.

80/A re mola.....

80. A re mola a sa ja monna wola a tšea lethale a bafa ka mola ntle a tšea mollô a fiša ntlô yela Mogotlô le Magokobu a le a swa ka moka ka kowa ntlong.

Ke moka a napa a fihla a botša mosadi wola gore a botše, kubu le kwena gore o bolaile bana bale ka moka. Bjale mosadi wola a fihla a di botša gore monna wola o bolaile bana bale ke moka tša fa monna wola ngwana wola.

ENDS. S. 731.